

ואם לא ימצא עליו סגגור - הרי התחייב מהדין להסתלק מהעולם. באותה שעה כששוכב בקולר המלך, עד שמרים עיניו, רואה שבאים אליו שנים שכותבים לפניו כל מה שעשה בעולם הזה, וכל מה שהוציא מפיו, ונותן דין (חשוב) על הכל וכותבים לפניו. זהו שכתוב (עמוס ד) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחזו וגו'. והוא מודה עליהם.

מה הטעם? משום שאותו מעשה שעשה, עולה ועומד עליו להעיד בו, ועומדים להעיד עליו, וכלם יורדים ונרשמים לפניו ועומדים לפניו, ולא עוברים ממנו עד שעה שנדון בהם באותו עולם. בא ראה, כל אותם דברים שעשה בן אדם בעולם הזה, כלם זמינים ועומדים להעיד בו, ולא נאבדו ממנו.

ובשעה שמוציאים אותו לקבר, כלם מזדמנים והולכים לפניו. ושלשה כרוזים מכריזים; אחד לפניו, ואחד מימינו, ואחד משמאלו, ואומרים: זה פלוני שמרד ברבנו; מרד למעלה, מרד למטה, מרד בתורה, מרד במצוותיו. ראו מעשיו! ראו דבריו! טוב לו שלא נברא!

עד שמגיע לקבר, כל המתים רוגזים עליו ממקומם ואומרים: אוי אוי שזה נקבר בתוכנו! מעשיו ודבריו מקדימים ונכנסים לקבר, ועומדים על אותו גוף, ורוחו הולכת ושטה ומתאבלת על הגוף. כיון שהאדם נטמן בבית הקברות, דומ"ה מקדים ויוצא תחת ידיו שלשה בתי דינים שממנים על דין הקבר, ושלשה שרביטי אש בידיהם, ודנים רוח ונפש כאחד. אוי על אותו הדין! אוי על מעשיו!

ואי לא ישתפח עליה סגגורא, הא אתחייב מן דינא לאסתלקא מן עלמא. בההיא שעתא כד איהו שכיב בקולרא דמלכא, עד דזקיף עינוי, חמא דאתיין לגביה תריין, דכתבין קמיה כל מה דעביד בהאי עלמא. וכל מה דאפיק מן פומא, ויהיב דינא (ג"א השבנא) על פלא וכתבין קמיה. הךא הוא דכתיב, (עמוס ד) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחזו וגו'. והוא אודי עליהו.

מאי טעמא, בגין דההוא עובדא דאיהו עביד, סלקא וקיימא עליה לאסהדא ביה, וקיימין לאסהדא עליה, וכלהו נחתין ואתרשימו קמיה, וקיימי קמיה, ולא מתעברין מניה, עד שעתא דאתדן בהו בההוא עלמא. תא חזי, כל אינון מלין דעביד בר נש בהאי עלמא, בלהו זמינין וקיימי לאסהדא ביה, ולא אתאבידו מיניה.

ובשעתא דמפקי ליה לקברא, פלהו מתעתדן ואזלי קמיה. ותלת פרוזי מכריזי. חד קמיה, וחד מימיניה, וחד משמאליה. ואמרי דא פלגיא דמריד במאריה. מריד לעילא, מריד לתתא, מריד באורייתא, מריד בפיקודוי. חמו עובדוי, חמו מלוי, טב ליה דלא אברי. עד דמטי לגבי קברא, פלהו מתין אתרגזון מדוכתייהו עליה, ואמרי ווי ווי דדא אתקבר בגוון. עובדוי ומלוי אקדמן ועאלין לקברא, וקיימי עליה דההוא גופא, ורוחיה אזלא ושאט, ומתאבלא על גופא. כיון דבר נש אתטמר בכי קברי, דומ"ה קדים (ס"א קאים) ונפיק, תחות ידיה תלתא בי דינא די ממנן על דינא דקברא, ותלת שרביטי דאשא בידיהו, ודינין רוחא וגופא פחדא. ווי על ההוא דינא, ווי על עובדוי.